

ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ СРБОБРАН 2023-2030

САДРЖАЈ

Терминологија	5
Уводна реч Председника општине Србобран	7
Увод	8
Визија	8
Мисија	8
Савет за здравље	8
Стратешки и законски оквир	10
Радна група	10
ДЕО ПРВИ:	11
1.Здравствени профил општине Србобран	11
1.1. Основне карактеристике општине Србобран	11
1.1.1.Општина Србобран	11
1.1.2.Витални и демографски показатељи	12
1.2.Здравствени показатељи	15
1.2.1. Индикатори доступности здравствене заштите	15
1.2.2. Индикатори ефикасности здравствене заштите за 2019. годину:	15
1.2.3.Индикатори квалитета здравствене заштите	16
1.2.4. Индикатори здравственог стања становништва	17
1.2.5. Показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести	20
1.2.6. Истраживања	22

1.3. Социоекономски показатељи	24
1.4. Показате стања животне средине	26
1.4.1. Квалитет ваздуха	26
1.4.2. Вода за пиће и рекреацију, површинске и подземне воде	27
1.4.3. Управљање отпадом	35
1.4.4. Отпадне воде	38
1.4.5. Инсекти	40
1.4.6. Инвазивне биљке и алергени	41
1.5. Организација заједнице	41
1.5.1. Локална самоуправа	41
1.5.2. Здравствена заштита	44
1.5.3. Образовање и просвета	46
1.5.4. Социјална заштита	47
1.5.5. Центар за социјални рад, услуге, корисници	50
1.5.6. Рањиве групе	53
1.6. Омладина	54
1.7. Рекреација и спорт	55
1.7.1. Спортски клубови, удружења и објекти	55
1.7.2. Школски и рекреативни спорт	58
1.8. Култура	58
1.9. Медији	60
1.10. Удружења грађана	60
1.11. SWOT АНАЛИЗА	62

ДЕО ДРУГИ	64
АКЦИОНИ ПЛАН	64
2. ОПШТИ ЦИЉ	64
2.1. Промоција унапређења и очувања здравља у заједници	64
2.2. Специфични циљеви	64

ТЕРМИНОЛОГИЈА

ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛС	Локална самоуправа
РС	Република Србија
ИЗЈЗВ	Институт за јавно здравље Војводине
РФЗО	Републички фонд за здравствено осигурање
ДЗ	Дом здравља
НВО	Невладина организација
ХНО	Хронично незаразна оболења
МНРО	Ментално недовољно развијене особе
РЗС	Републички завод за статистику
ЈКП	Јавно комунално предузеће
РВИ	Ратни војни инвалиди
ХПВ	Хумани папилома вирус
ХИВ/АИДС	Хумане имунодефицијенције
МДК	Максимално дозвољена концентрација
ДТД	Дунав Тиса Дунав
ППОВ	Постројења за прочишћавања воде
КЦС	Канализациона црпна станица
ДД	Дечији додатак
НСП	Новчана социјална помоћ
ЦСР	Центар за социјални рад
КЗМ	Канцеларија за младе
ЛАП	Локални акциони план
ЦСТ	Центар за спорт и туризам
КУД	Културно уметничко друштво

ИДР

Индекс друштвеног развоја

Уводна реч Председника општине

Здравље је највреднији ресурс сваког појединца, породице, друштва, нације и најсигурнија инвестиција за будућност.

Препознавање и решавање здравствених проблема у оквиру јавног здравља најефикасније се решавају на нивоу локалне самоуправе.

Општина Србобран у потпуности је посвећена унапређењу квалитета живота свих својих грађана, те су брига о очувању здравља, превенцији болести и заштити животне средине кључни задаци општинске управе.

У складу са својим надлежностима, Општина Србобран има намеру да кроз реализацију разноврсних програма подизања свести грађана о значају превенције болести и унапређења здравља оснажи заједницу и сваког појединца понаособ.

Желимо да утичемо на све детерминанте здравља и у том смислу мобилишемо све институције и појединце у остваривању зацртаних циљева из ПЛАНА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА НАШЕ ОПШТИНЕ.

Радивој Дебељачки

Председник општине Србобран

УВОД

План јавног здравља је документ који доноси и усваја општина за сваку годину и представља основ за финансирање допунских мера у областима јавног здравља из надлежности општине.

План јавног здравља представља основ за планирање и спровођење активности у циљу остваривања јавног интереса у смислу стварања услова за очување и унапређење здравља, превенције јавно-здравствених ризика и санирање постојећих проблема становништва путем свеобухватних активности свих институција друштва и начин финансирања свих активности.

Визија

Општина Србобран- ОПШТИНА пожељна за живот здравствено едукованих и здравих грађана.

Мисија

Стварање здраве и сигурне заједнице подржана од свих њених грађана и институција.

Савет за здравље

Савет за здравље општине Србобран образован је Одлуком Скупштине општине Србобран дана 30.маја 2022. године, на својој 21. седници. Савет за здравље општине Србобран је посебно радно тело Скупштине општине Србобран и образује се на период од пет година.

Уз представнике локалне самоуправе, у Савету за здравље налазе се и представници Дома здравља „Др Ђорђе Бастић“, Центра за социјални

рад општине Србобран, „ЈКП „Градитељ“, Црвеног крста, Републичког фонда за здравствено осигурање, затим Института за јавно здравље Војводине, Удружења за борбу против шећерне болести општине Србобран, Удружења РВИ и представник Удружења за помоћ МНРО „Бисер“.

Чланови Савета су:

1. Радивој Дебељачки, председник општине
2. Др Горанка Ашћерић, члан Општинског већа за област здравства
3. Јовица Андрић, члан Општинског већа за област спорта, омладине и туризма
4. Беата Сабадош, члан Општинског већа за област информисања
5. Др Илија Газепов, члан Општинског већа за област екологија, социјална заштита, унапређење положаја пензионера и верске заједнице
6. Марија Николић, руководилац Одељења за јавне службе, управу, заједничке послове и људске ресурсе
7. Др Властимир Кладар, директор Дома здравља“ Др Ђорђе Бастић“
8. Светлана Драгутиновић, директор Центра за социјални рад Србобран
9. Милош Јовановић, директор ЈКП „Градитељ“ Србобран
10. Горан Радовановић, секретар Црвеног крста Србобран
11. Елвира Јоцић, директор РФЗО, Филијала за јужнобачки округ
12. Проф. др Милка Поповић, представник ИЗЈЗ Војводине
13. Др Корнелиа Хушћи Серегели, представник Удружења за борбу против шећерне болести општине Србобран
14. Горан Мијонић, председник Удружења РВИ Србобран
15. Славка Попић, председник Удружења за помоћ МНРО „Бисер“ Србобран

Задачи Савета за здравље су:

1. Спровођење мера у области заштите права пацијената- разматра приговоре о повреди појединачних права пацијената на основу достављених и прикупљених доказа и утврђених чињеница и даје одговарајуће препоруке.

2. Праћење здравственог стања становништва и доношење Плана јавног здравља општине.
3. Предузимање других активности у циљу унапређења система здравствене заштите и здравља становништва у складу са Пословником о раду Савета за здравље општине Србобран, све у складу са Законом о јавном здрављу.

Стратешки и законски оквир

Устав Републике даје широко право на здравље и здравствену заштиту сваком грађанину. Кровни закон у овој области је **Закон о јавном здрављу**, а **Национална стратегија јавног здравља** је основни стратешки документ на који се ослања план јавног здравља.

Доношење посебних програма у Плану јавног здравља у оквиру друштвене бриге за јавно здравље на нивоу локалне самоуправе, заснива се и на постојећерегулативе у складу са:

Законом о здравственој заштити, Законом о правима пацијената, законским прописима у областима за физичко, ментално и социјално здравље, законским прописима у области промоција здравља и превенција болести, а нарочито у области животна средина и здравље становништва.

Радна група

Радну групу за израду Плана јавног здравља чине сви чланови Савета за здравље општине Србобран. По потреби се могу ангажовати и други чланови разних профила.

ДЕО ПРВИ

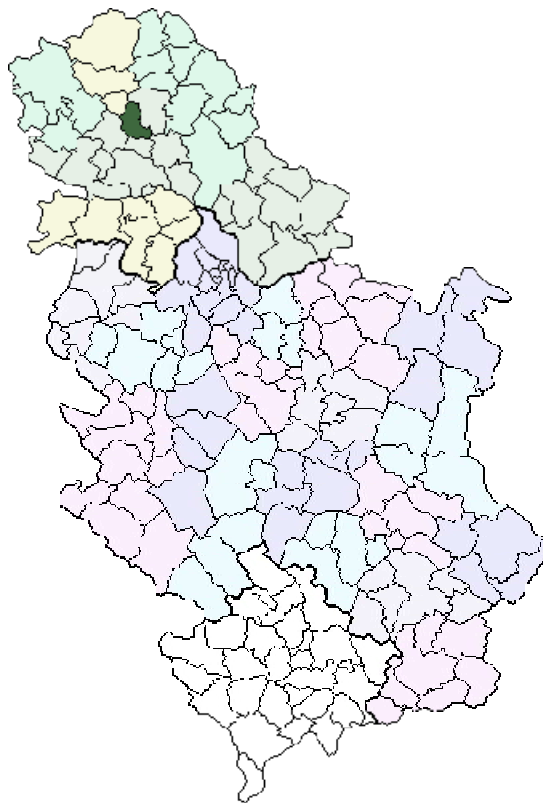
1.0 Здравствени профил општине Србобран

1.1. Основне карактеристике општине Срборан

1.1.1. Општина Србобран

Општина Србобран је смештена на северозападу Републике Србије.

Просторно припада Јужнобачком управном окуругу у АП Војводини. Заузима површину од 284 км² од чега пољопривредна површина чини 26.460 ха, а шуме свега 14 ха. Насеље Србобран лежи на 45° и 35' северне географске ширине и 19° и 47' источне географске дужине.

Слика 1.

Положај општине Србобран Општину чине три насеља: Србобран, највеће урбано насеље, и насеља Турија и Надаљ, која су сеоског типа. Кроз Србобран пролази Велики бачки канал, тако да насеље већим делом лежи на левој, а мањим на десној обали Канала.

Саобраћајни положај општине је повољан, јер кроз њу пролази ауто-пут Е-75, Европски коридор 10, који повезује северну и централну Европу са јужном и југоисточном. Такође, општина је преко Великог бачког канала повезана са реком Дунав, која представља Европски коридор. Ваља поменути и железнички путни правац који повезује градове Сомбор и Бечеј.

На повољан географски положај утиче и близина административног центра АП Војводине, Новог Сада.

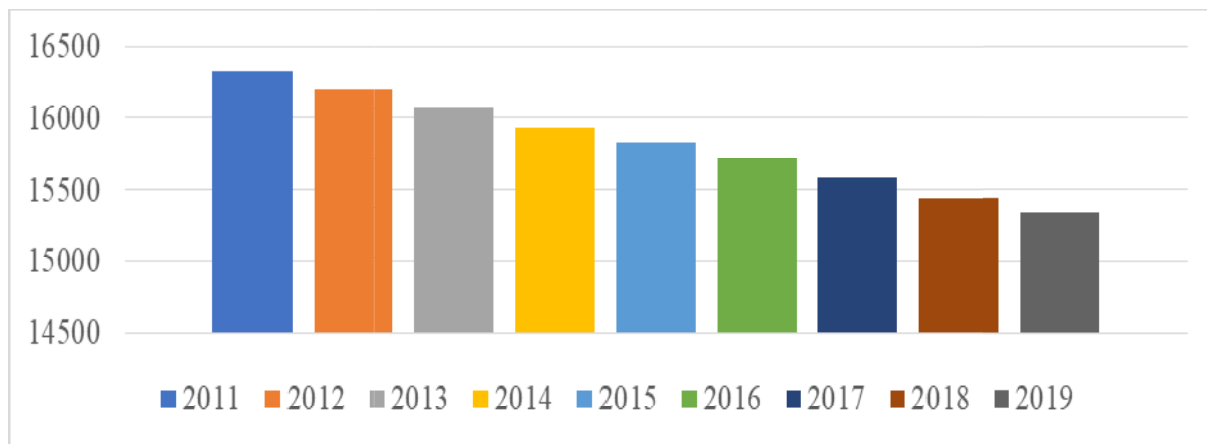
Историја Србобрана је дуга. Насеље је временом више пута мењало име. За заслуге у победи на Турцима код Сенте 1751. године поред презимена Николић стављено је и „Србоградски”, што значи да се у то време „Сент-Томаш” звао „Србоград” и био претеча данашњем имену Србобран. Своје данашње име Србобран носи од 1918. године.

1.1.2. Витални и демографски показатељи

Демографија

Резултати пописа 2011. године, као и процене у наредним годинама, указују на присуство и повећање интензитета неповољних демографских појава и процеса са којима се већ деценијама суочава Србија. Приметно је смањење укупног броја становника, природна депопулација, миграциони процеси и демографско старење, које

детерминише прилично ограничавајући популациони оквир формирања радног контингента, а самим тим и активног становништва (са 16.317 становника у 2011. на 15.337 становника у 2019. години). Број становника у општини Србобран се у периоду 2011–2019. смањио за 6,0%, односно општина је изгубила 980 становника(Графикон 1).

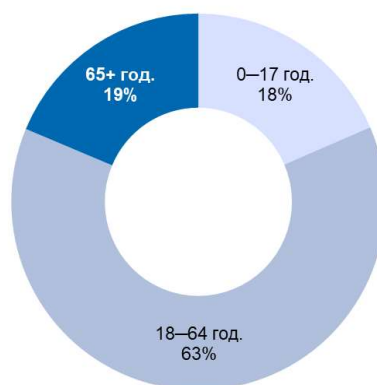
Графикон 1. Број становника у општини

Србобран, у периоду 2012–2019. Извор: Општине у Србији, РЗС, 2020. Најчешћи узрок је процес старења становништва општине Србобран. Пад укупног броја становника, ниска стопа наталитета и фертилитета, негативан природни прираштај -6,0 (виши од војвођанског просека -4,7), као и висок индекс старења су карактеристике општинске популације

Табела 1. Основни демографски подаци

Опис	Србобран	Јужнобачка област	Република Србија
Број становника	15.337	618.829	6.945.235
Просечан број чланова домаћинства	2,8	2,7	2,9
Стопа природног прираштаја	-6,0	-2,0	-5,3
Очекивано трајање живота живо рођених	73	75	74
Просечна старост	42	44,5	44,7
Индекс старења	125	138,57	144,05
% проценат деце старости 0-14	14,87	15,54	14,54
% проценат становништва радног узраста	66,88	65,91	65,02
%проценат 65+ у укупном становништву	19	18	21

Табела 1. Основни демографски подаци, упоредни приказ (2019)
Извор: Девинфо, РЗС, 2020.

Слика 2. Становништво према старосним групама, 2020.

Пунолетно становништво општине Србобран, које се налази у групи старости од 18–64 године, најзаступљенија је старосна група и чини 63% укупног броја становника општине (Слика 2). Удео деце између 0–17 година је 18% од укупног броја становника, а старијих од 65+ година 20%. Извор: Витална статистика, 2020.

1.2. Здравствени показатељи

1.2.1. Индикатори доступности здравствене заштите

Укупан број лекара у Дому здравља „Др Ђорђе Бастић“ Србобран у 2022. године износи 18.

Укупан број медицинских техничара у 2022. године је 31.

1.2.2. Индикатори ефикасности здравствене заштите за 2019. годину:

- Општа служба: број прегледа укупно 49 819, просечно по лекару 12 599.
 - Кућно лечење 1529 посета
 - Педијатрија: Број посета укупно 24127, број прегледа по лекару просечно 8042.
- Гинекологија: број прегледа укупно 5811,
 - Обухват жена у току првог триместра 99 и
 - у првих 6 месеци 220.

1.2.3. Индикатори квалитета здравствене заштите

ПРЕВЕНТИВНИ ПРЕГЛЕДИ

- **ОПШТА СЛУЖБА**
План 960, урађено 1914- 199%
- **ГИНЕКОЛОГИЈА**
План 2100, урађено 405 – 19,3%
- **ПЕДИЈАТРИЈА**
План 3852, урађено 4028- 109%

СКРИНИНЗИ

- **ОПШТА СЛУЖБА**
Карцином дебелог црева: план 600, урађено 752-125%
Дијабетес: план 600, урађено 1271- 211%
Депресија: план 750, урађено 2125 – 283%
Кардиоваскуларне болести: план 600, урађено 902-150%
- **ГИНЕКОЛОГИЈА**
Карцином дојке: план 105 урађено 145-138%
Карцином грлића материце: план 800 урађено 724-90%
- **ПЕДИЈАТРИЈА**
Систематски прегледи 669.
Вакцинација план 850 урађено 1070- 125%
Дијабетес откривен 1
Сметње у развоју: лоше телесно држање 110, деформације кичменог стуба 7, деформације стопала 91.

1.2.4. Индикатори здравственог стања становништва

Морбидитет

Табела 2.Најчешће регистроване групе болести у служби Општој медицини 2019. године.

Ред. број	Група болести	Србобран	Турија	Надаљ	Укупно	%
1	Болести система за крвоток	1598	291	519	2408	23,51
2	Болести система за дисање	1 023	290	390	1703	16,63
3	Болести жлезда са унутрашњим лучењем,исхране и метаболизма	707	94	156	957	9,34
4	Болести мокрачно-полног система	502	98	175	775	7,57
5	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	500	81	190	771	7,53
6	Болести система за варење	366	74	220	660	6,44
7	Душежни поремећаји и поремећаји понашања	337	74	97	508	4,96
8	Повреде,тровања и последице деловања спољних фактора	273	102	140	515	5,03
9	Болести ува и болести мастоидног наставка	168	32	69	269	2,63
10	Болести нервног система	106	26	40	172	1,68
укупно		5580	1162	1996	8738	85,32
Остале групе					1502	14,68
укупно					10 240	100

Табела 3.Најчешћерегистроване групе болести у служби за здравствену заштиту школске деце 2019. године.

Ред. број	Група болести	Србобран	Турија	Надаљ	Укупно	%
1	Болести система за дисање	1068	126	243	1437	35,75
2	Заразне болести и паразитарне болести	592	8	69	669	16,64
3	Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	249	6	0	255	6,34
4	Болести система за варење	233	6	89	328	8,16
5	Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	198	22	41	261	6,49
6	Болести ува и мастоидног наставка	182	7	15	204	5,07
7	Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	143	1	5	149	3,71
8	Болести коже и поткожног ткива	137	8	28	173	4,30
9	Болести мокрачно-полног система	108	6	3	117	2,91
10	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	100	4	21	125	3,11
укупно		3010	194	514	3718	92,48
Остале групе					301	7,49
укупно					4019	100

Табела 4. Најчешћа регистроване групе болести у служби за здравствену заштиту деце 2019.године.

Ред. број	Група болести	Србобран	Турија	Надаљ	Укупно	%
1	Болести система за дисање	1291	86	161	1538	42,31
2	Заразне болести и паразитарне болести	632	12	18	662	18,21
3	Болести ува и мастоидног наставка	257	7	22	286	7,88
4	Болести коже и поткожног ткива	234	4	26	264	7,26
5	Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	214	4	2	220	6,05
6	Болести система за варење	119	3	18	140	3,85
7	Повреде,тровања и последице деловања спољних фактора	101	6	9	116	3,19
8	Болести ока и припојка ока	86	1	6	93	2,56
9	Болести мокрачно-полног система	86	1	4	91	2,50
10	Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности	58	1	1	60	1,65
укупно		3078	125	267	3470	95,46
Остале групе					165	4,54
укупно					3635	100

Табела 5.Новооткривени случајеви оболелих од шећерне болести ималигних болести

БОЛЕСТ	ГОДИНА			
	2016.	2017.	2018.	2019.
ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ	68	50	46	85
МАЛИГНА ОБОЉЕЊА	60	45	67	73

1.2.5. Показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенцији болести

Активности унапређења здравља најчешће се спроводе путем финансирања појединих пројеката, здравственог васпитања, предавањима, акцијама промоције здравља, такмичењима и сл.

- Финансирање пројекта вантелесне оплодње
- Финансирање специјализација лекара и усавршавања медицинских техничара у складу чланом 13 Закона о здравственој заштити
- Финансирање скрининга карцинома грлића материце

Већина активности је везана за обележавање важних датума из календара здравља:

- Светски дан здравља
- Светски дан промоције физичке активности
- Европска недеља мобилности
- Светски дан борбе против шећерне болести

- Европска недеља превенције карцинома грлића материце
- Национални дан борбе против рака дојке
- Национални дан без дуванског дима
- Светски дан без дуванског дима
- Светски дан срца
- Обележавање дана превремено рођене деце
- Светски дан против ХИВ/АИДС
- Предавања за подизање свести о значају вакцинације
- Предавања на тему ХПВ инфекције и вакцинација
- Активности на тему пандемије COVID-19 и вакцинације
- Сталне акције едукације, превенције и здравственог просвећивања на тему хроничних незаразних болести поготово када је упитању шећерна болест.

Локална самоуправа свестрано помаже све активности Дома здравља, поготово активности на превенцији болести. Последњих година посебан акценат је стављен на финансирање активности око скрининга карцинома грлића материце и вакцинација.

Многобројне су активности Црвеног крста Србобран на промоцији здравих стилова живота, превенцији болести и здравственог просвећивање. У току године спроводе се акције обележавања важних датума из календара здравља, предавања о пружању прве помоћи, такмичења и др.

1.2.6. Истраживања

Савет за здравље општине Србобран, у току септембра 2022. године, спровео је анкету међу ученицима:

- 7. и 8. разреда свих основних школа (Основна школа „Петар Драпшин“ Турија, Основна школа „Јован Јовановић Змај“ Србобран, Основна школа „Вук Караџић“ Србобран, Основна школа „Жарко Зрењанин-Уча“ Надаљ)
- 4 разреда у Гимназији „Светозар Милетић“ Србобран и
- међу спортистима највећих спортских клубова у општини.

У даљем тексту су приказани резултати до сада обрађених података у школама.

- Ученици су узраста од 2009. до 2004.
- У ову школску годину, у поменутиим разредима, уписано је укупно 383 ученика, тестирано је 314 ученика – 81,98%.
- У Основним школама од укупно уписаних 307 анкетирано је 267 ученика, што износи 86,97%.
- У Гимназији у анкетираним 4 разредима са уписаних 76 ученика, анкетирано је 47 ученика односно 61,84%.
- Од 314 анкетираних ученика 173 (55,10%) су женског пола а 141 (44,90%) мушког пола.

У анкети су били заступљена питања у вези фактора која директно или индиректно утичу на здравље: редовност доручковања, конзумирање воћа, конзумирање кафе и газираних пића (типа „кола“ напитака и сл.), пушење, конзумирање алкохола, дали знају да пливају, чланство у спортским клубовима, где добијају основна сазнања и сл.

- На питање **дали доручкују**, 164 ученика (52,22%) је одговорило да редовно доручкују, 136 (46,3%) да доручкују понекад, а 14 (4,46%) да никад не доручкују.
- Да редовно **конзумирају воће** одговорило је 156 (49,68%) ученика, а 158 (50,32%) да воће једу понекад.
- Најважнија сазнања добијају: у **школи**, изјаснили су се, 115 (36,62%) ученика, **код куће** 116 (36,94%) ученика, а 83 (26,43%) ученика је изјавило да најважнија сазнања добијају **преко интернета**.
- Да знају да пливају одговорило је 236 (75,16%) ученика.
- На питање дали су активни **чланови неког спортског клуба** потврдно је одговорило 168 (53,50%) анкетираних ученика.
- Од 314 анкетираних ученика 307 (97,7%) је изјавило да не **пуше**.
- На питање дали **конзумирају алкохол** 6 (1,91%) ученика је одговорило да редовно конзумирају, 80 (25,48) повремено а 228 (72,61%) ученика не конзумирају алкохолна пића.
- **Кафу** редовно пију 33 (10,51%) ученика, повремено 99 (31,53%) а 182 (57,96%) ученика се изјаснило да не конзумирају кафу.
- **„Кола“** **напитке** и друга газирана безалкохолна освежавајућа пића редовно конзумирају 200 (63,69%) ученика, повремено 21 (6,69%) а никад не пију 93 (29,62%) ученика.

Код редовног доручковања, конзумирања воћа, пливања, чланство у спортским клубовима, конзумирања кафе и „коле“ напитака заступљенији су девојчице за око 10%, што не представља значајну разлику, јер и у анкети су више заступљене.

1.3 Социоекономски показатељи

Економски развој Општина Србобран је по степену развијености сврстана у III групу, недовољно развијених ЈЛС, са степеном развијености 60–80% републичког просека. Структура привреде је неповољна, с обзиром на велико учешће пољопривреде у односу на учешће индустрије у поређењу са Јужнобачким округом или АП Војводином.

Географски положај општине је веома повољан. Представља раскршће путева тог краја са привредним субјектима који се баве пољопривредом, трговином, угоститељством и индустријским погонима.

Највеће природно богатство општине представља изузетно квалитетно пољопривредно земљиште, због чега је пољопривреда одувек била главна грана привреде и битно је утицала на врсту и карактер занатства.

У области индустрије заступљена је производња намештаја, изолационог материјала и прехранбена индустрија. Географски положај општине, сировинска основа за прехранбену индустрију, путна мрежа и близина већих градова представља добар предуслов за изградњу индустријских објеката. Општина Србобран у својој имовини има индустријску зону, погодну за инвестирање.

На територији општине развијен је лов и риболов. Општина Србобран поседује респектабилне природне и културноисторијске/антропогене ресурсе који могу постати туристичке атрактивности.

Структура привреде и предузетничка клима

Укупан број активних привредних субјеката који послују на територији општине Србобран износи 709, с тим што је број предузетника знатно већи у односу на број привредних друштава. Број новооснованих привредних субјеката у посматраном периоду од 2018. до 2021. године износи 269 (привредних друштва: 29 и предузетника: 240) а угашених 209 (привредних друштава: 42 и предузетника 167). Предузетничка клима у општини је испод нивоа Републике. Број активних привредних друштава на 1.000 становника износи 9,2, што је испод нивоа републичког просека, док је број предузетничких радњи на 1.000 становника 37,6 што је изнад просека Републике (просек РС је 36,17 предузетничких радњи на 1.000 становника).

Запосленост

Стопа запослености, која се израчунава односом броја запослених и укупно активног становништва је прилично висока и износи 72,56%. Укупан број запослених на територији општине Србобран износи 12.450 лица, од тога 62,32% су запослени у правним лицима (привредна друштва, установе, задруге и друге организације), 26,09% су приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност) и запослени код њих, а 14,39% регистровани индивидуални пољопривредници. Број запослених је од 2018. године до 2020. године бележио благи раст. У периоду после 2020. године овај тренд се наставио. Стопа запослености износи 72,56% и мало је испод циљане вредности у Стратегији Европа 2020. која износи мин 75%.

Незапосленост Према подацима Националне службе за запошљавање, укупан број незапослених лица на крају 2020. године износио је 1.307. Од укупног броја незапослених, 42,7% чини неквалификована радна снага, што је више него на нивоу Србије. Број незапослених на 1.000 становника у 2020. години износио је 0,86, док су од укупног броја незапослених, 57,9% жене.

1.4 Показатељи стања животне средине

1.4.1 Квалитет ваздуха

Према званичним подацима, у погледу квалитета ваздуха територија општине Србобран припада тзв. зони Војводина, у којој је ваздух чист или незнатно загађен (*Извештај о квалитету ваздуха*, Агенција за заштиту животне средине, 2020). Међутим, на територији општине Србобран не постоје инсталиране мерне станице за мерење квалитета ваздуха, а најближе мерне станице су на територији града Новог Сада, односно Зрењанина. Извори аерозагађења на подручју општине укључују саобраћај, индивидуална ложишта, дивље депоније и др, тако да је за тачнију процену квалитета ваздуха на одређеним локацијама општине неопходно поставити мерну/е станицу за праћење квалитета ваздуха (локални мониторинг систем аерозагађења).

1.4.2 Вода за пиће и рекреацију, површинске и подземне воде

Водоснабдевање

Водоснабдевање на подручју општине Србобран је у надлежности Јавног комуналногпредузећа „Градитељ” Србобран. Водоснабдевање се врши са четири изворишта воде, од којих су два у Србобрану, и по један у сеоским насељима Турији и Надаљу.

Вода сезахвата са укупно 14 бунара, од којих су 7 на изворишту „Поповача”, два на изворишту „Вашариште”, три у Турији и два у Надаљу. Градско насеље Србобран за јавноводоснабдевање становништва и индустрије користи два изворишта: главно извориште „Поповача” и помоћно извориште „Вашариште”. У плану је бушење и опремање још једног бунара на изворишту воде „Поповача”, као и изградња фабрике воде сарезервоаром за изравнавање дневних осцилација у потрошњи.

Према подацима Републичког завода за статистику Србије, укупно захваћене воде у 2018. години износиле су 756 хиљада m³. Испоручене воде за пиће износиле су 678 хиљада m³. Укупно отпуштене отпадне воде износиле су 614.000 m³, а испуштене отпадне воде у систем за одвођење отпадних вода износиле су 35.000 m³. Годишње сезахвати око 800.000 m³ воде, при чему се јављају губици у водоводној мрежи увредности око 14%. Захваћена вода садржи повећану концентрацију амонијака и садржај гвожђа и мангана на граници дозвољеног. Вода се редовно узоркује од стране Института за јавно здравље, Војводина. Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу износи 5.602 (Табела 6).

Табела 6. Водоснабдевање и испуштање отпадних вода на подручју општине Србобран(2018. година)

Параметар	РегионВојводине	Јужнобачка област	Општина Србобран
Укупно захваћене воде(хиљ.м3)	146.459	50.897	756
Испоручене воде за пиће(хиљ.м3)	107.419	36.933	678
Укупно отпуштене отпадне воде(хиљ.м3)	98.482	32.284	614
Испуштене отпадне воде у систем за одвођење отпадних вода(хиљ.м3)	65.731	26.243	35
Пречишћене отпадне воде(хиљ. м3)	15.241	1.049	-
Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу	671.939	221.939	5.602
Број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу	368.538	15.496	318

Извор: *Општине и региони у Републици Србији*, Република Србија, Републички завод за статистику,Београд, 2020. година.

У насељеном месту Надаљ постоји изграђена Фабрика за прераду воде, са резервоаром за складиштење и дистрибуцију пијаће воде. Ова Фабрика има употребну дозволу, и у функцији је. У насељеном месту Турија у потпуности је реконструисана црпна станица, опремљена је савременом аутоматиком и даљинским системом управљања. У овом насељу планирана је изградња фабрике воде, урађена је комплетна пројектна документација и добијена је грађевинска дозвола. Изведени су радови на изградњи везног цевовода између изворишта и планиране

фабрике воде. У Србобрану, наизворишту „Вашариште”, извршена је адаптација објекта и инсталирана је опрема за делимично пречишћавање воде - мини фабрика воде капацитета 36 m³/h. У насељеном месту Србобран изражен је недостатак воде у летњим месецима, за време шпигла употребљивог, у послеподневним сатима, услед нерационалног коришћења воде за заливање башта.

Водоводна мрежа

Засебна водоводна мрежа постоји у сва три насеља општине Србобран. Водоводна мрежа, са свим пратећим елементима, покрива у целости сва три насељена места у границама грађевинског подручја, као и у мањим деловима ван насеља. У претходном периоду водоводна мрежа је већим делом реконструисана у насељеним местима Турија и Надаљкао и чворишта у Србобрану. Укупна дужина водоводне мреже износи око 183,43 km, саукупно 7.000 изграђених прикључака. У плану је доградња водоводне мреже у индустријској зони, као и реконструкција у улицама у којима још увек није урађена.

У складу са стратешким опредељењима, снабдевање водом највишег квалитета оствариће се развојем Бачког регионалног система водоснабдевања. Основно извориште овог система су алувијалне издани Дунава на сектору од Бездана до Богојева и коришћење вода основног водоносног комплекса. За задовољење потреба насеља у Бачком систему могу се користити и речне воде Дунава (непосредно или упуштањем у подземље), уколико им је квалитет задовољавајући. Систем би се формирао од централног постројења за комплетан третман воде, са базирањем на ресурс подземних вода и/или речне воде Дунава и изградња магистралних повезних цевовода до свих општина у систему. Потенцијално извориште овог регионалног система

водоснабдевањаналази се на територији општине Апатин, на локацијама „Буцак” и „Месарске ливаде”.

До реализације регионалног система водоснабдевања, даљи развој водоснабдевањаразвијаће се у правцу који је сада у функцији, уз повећање броја црпних бушотина напостојећим, или новим извориштима са изградњом појединачних уређаја за дотеривањеквалитета воде по захтеваним критеријумима, као и изградњом неопходних елемената усистемима (резервоари, црпне станице, коморе, итд.). Постоје реалне претпоставке заповећање капацитета већег броја постојећих локалних изворишта, као и за отварањенових изворишта у окружењу у циљу побољшања квалитета сирове воде. Иако се иде на рационализацију потрошње и максималну штедњу подземних ресурса питке воде, потребно је извршити проширење постојећих изворишта са неколико бунарскихводозахвата због континуалног пропадања извесног броја бунара, а како би се остварио потребан резервни капацитет. Уколико на постојећим насељским локацијама извориштанема могућности за бушење нових бушотина, то ће захтевати оформљивање новихизворишта, што представља значајније и дуготрајније кораке у техничком и финансијском смислу. Задржавају се постојећи бунари за водоснабдевање у насељимаНадаљ и Турија. Планирана је и изградња објеката за пречишћавање воде за пиће. Градско насеље Србобран за јавно водоснабдевање становништва и индустрије користи два изворишта: „Поповача” и „Вашариште” (индустријска зона). Индустријска зонанема засебно извориште, све је јединствен водоводни систем који се снабдева водом са„Поповаче”, а извориште „Вашариште” (индустријска зона) је само помоћно извориштекоје се користи у летњем периоду када главно извориште не може да обезбеди довољнеколичине воде или у случају неке акцидентне ситуације (хаварије, загађења воде и сл.).

Положај водозахвата у односу на насељени део је релативно добар, јер се углавномуклапа у прописима одређене удаљености од околних могућих загађивача. Величинаводозахвата је довољна и за будуће проширење, односно изградњу новихексплоатационих бунара. Садашњу хидрофорску станицу на изворишту „Поповача” унасељу Србобран потребно је реконструисати у погледу повезивања и прикључењабунара, које сада није адекватно решено. Реконструкцију хидрофорске станице требаприлагодити планираном сабирном резервоару за изравнавање осцилација потрошње. Занасеље Србобран предвиђена је изградња резервоара за изравњавање дневнихосцилација у потрошњи воде. Снабдевање водом у оквиру рубних предела насеља иатару, као и тамо где нема могућности за снабдевање водом преко водоводне мреже,биће решено индивидуално, путем бушених бунара.

Снабдевање индустријске зоне је решено засебним водоводним системом, а локацијаизворишта налази се на јужној страни канала Бечеј-Богојево, са западне странемеђународног пута Е-75. Код снабдевања индустријских капацитета, који продукујувеће количине отпадних вода, треба увести обавезу рационализације потрошњеувођењем процеса рецикулације, чиме ће се обезбедити вишеструка употребазахваћене воде. Снабдевање технолошком водом је могуће из првог водоносног слоја(фреатска издан) уз сталну контролу воде, пре и у току експлоатације, или из водотокова.У наредном периоду треба се усмерити на смањивање специфичне потрошње воде удомаћинствима, политиком реалних цена воде, мерењем утрошка воде и мерама планскерационализације потрошње. Норма потрошње за становништво ће бити на нивоу од 120l/стан.-дан - 150 l/стан.-дан, што је у већини случајева мање од данашње норме застановништво. Не предвиђа се потрошња воде преко 150 l/стан.-дан, јер ће се увођењекеономске цене воде знатно изменити понашање потрошача. Ради рационализацијекоришћења висококвалитетне воде за

пиће и заштите исте од непотребног расипања, потребно је на минималну меру свести губитке на водоводној мрежи.

Квалитет пијаће воде

Према званичним подацима Републичког завода за статистику РС, највећи део захваћене водена подручју општине Србобран користи се за испоручивање пијаће воде домаћинствима (92,6%), а мањи део другим корисницима (индустрија/привреда). Квалитет пијаће воде на подручју општине Србобран је незадовољавајући, како са аспекта микробиолошке исправности, тако и са аспекта физичко-хемијске исправности. Резултати испитивања хигијенске исправности (физичко-хемијски параметри) сирове воде у јужнобачком округу, којем припада општина Србобран, показују да параметри као што су боја, утросак KMnO_4 , електропроводљивост, амонијак, арсен, хлороформ, нитрити, гвожђе, манган, мутноћа, мирис, магнезијум, рН, хлориди, трихалометани, натријум, фосфати, никл, флуор и суспендоване чврсте честице прелазе вредности МДК. Према извештају РЗС, за 2020. годину, од укупно анализираних узорака воде из јавног градског водовода, 92,9% узорака је било неисправно у погледу физичко-хемијских параметара, док је 16,9% узорака било неисправно у погледу анализираних микробиолошких параметара (Табела 7).

Табела 7. Квалитет пијаће воде на територији општине Србобран

ПАРАМЕТАР	У ХИЉАДАМА М3
Укупно захваћене воде	756
Испоручене количине воде за пиће	678
Проценат физичко-хемијске неисправности воде из јавног водовода, на годишњем нивоу*	92,9%
Проценат микробиолошке неисправности узорака воде из јавног водовода, на годишњем нивоу*	16,9%

Извор: *Еко-билтен*, РЗС, 2019. *Извештај ИЈЗ „БАТУТ“ 2021

Канализациона мрежа

У насељеном месту Србобран канализациона мреже је изграђена 1964. године, према пројекту „Канализација центра” из 1963. године, који је израдио Пројектни завод Војводине - Нови Сад. Пројектом „Канализација центра” била је предвиђена изградња канализационог система за потребе одвођења отпадне воде из целог центра насељеног места Србобран, и њено пречишћавање пре упуштања у реципијент. Предвиђена је била фазна градња (у првој фази је предвиђена изградња канализационе мреже у улицама Бардова, делу улица Светог Саве, Карађорђева, Доситеја Обрадовића, у другој фази свеостале улице у центру насеља, а у трећој фази изградња пречистача отпадних вода). Од свега тога реализована је само прва фаза радова и то је данас једина канализација која је у функцији. Канализационим системом је предвиђено одвођење 7 l/s отпадних вода, тј. 91.250 m³/год,

али с обзиром на степен изграђености и број прикључака, на годишњемнивоу се одводи између 30.000 и 35.000 m³.

Осим наведене изграђене и пуштене у рад канализационе мреже 2000. године, изграђена је канализациона мрежа у Улици Србијанској, делу улице Бардова, Станоја Главаша и 2015.године у улицама Јована Јовановића Змаја, на Тргу републике, Улици Доситеја Обрадовића и Улици цара Лазара. У наведеним улицама канализациона мрежа је изграђена, али никаданије пуштена у рад, јер није направљена црпна станица, која би воду пребацивала у реципијент.

Канализациони систем, који је у функцији, изграђен је делимично од бетонских цеви, а делимично од керамичких цеви. Укупна дужина изграђене канализационе мреже износи 3 km. Минимални заступљени пречници цеви коришћених приликом изградње су $\Phi 200$ а максимални $\Phi 300$ mm. На систему је изграђена једна црпна станица и постоји један испуст на којем се вода упушта у природни реципијент Велики бачки канал. Канализациона мрежа је, без обзира на старост од преко 50 година, у солидном стању, са малим бројем кварова и загушења (у просеку 1-2 на годишњем нивоу).

Осим изграђене фекалне канализационе мреже, у насељима постоји делимично изграђена и атмосферска канализација. Њу чине отворени упојни канали, јендеци и умањој мери зацевљена канализациона мрежа. Реципијенти за атмосферску отпадну водусу Велики бачки канал и река Криваја. У насељима општине Србобран развијаће сесепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно атмосферске отпадне воде.

1.4.3. Управљање отпадом

Отпад

На подручју општине Србобран, управљање комуналним отпадом поверено је ЈКП „Градитељ” Србобран, основаном 1965. године, од стране локалне самоуправе. Сва домаћинства у сва три насеља општине обухваћена су сакупљањем отпада. Радници овог јавног предузећа сакупљају отпад пореклом из домаћинстава, као и јавних предузећа и привредних субјеката, транспортују га и одлажу на главну депонију. У општини Србобран годишње се произведе око 5.200 тона отпада, а ЈКП „Градитељ” годишње сакупи исто толико отпада односно, око 14 тона отпада дневно. Међутим, ове процене су оквирне, јер се количина отпада на улазу у главну депонију не мери. На подручју општине постоји више стотина привредних субјеката чији отпад преузима и транспортује ЈКП „Градитељ”. Главна депонија се налази поред пута Србобран -Фекетић, на око 7 km удаљености од насеља Србобран. Главна депонија заузима површину од око једног хектара и несанитарна је. Око депоније нема заштитне ограде, а одлаже се отпад различитог порекла.

У саставу комуналног отпада, највећи удео чини биоразградиви отпад, па затим остале врсте отпада. Примарна сепарација отпада не постоји, као ни рециклажа. Осим главне депоније, постоји више дивљих депонија/сметлишта, које се спонтано стварају у насељима општине Србобран. Дивље депоније/сметлишта се чисте, од стране ЈКП „Градитељ”, али се константно стварају нове, што значајно загађује земљиште, подземне воде као и ваздух.

Што се тиче отпада у виду истрошених акумулатора, процене су да се на подручју општине годишње генерише око 1.400 комада акумулатора, који сакупљају сакупљачи секундарних сировина и односе на рециклажу. Истрошене батерије себацају заједно са осталим отпадом. Такође, годишње се на подручју општине генерише око 17 тона отпадног моторног уља, 140 тона отпадних гума, непозната количина отпадних возила и металног отпада, 37 тона отпада од електричне и електронске опреме. Медицински отпад генерисан у дому здравља „Др Ђорђе Бастић” транспортује се у фирму „Ремондис“ из Зрењанина на коначну обраду. У општини постоје посебне локације за одлагање грађевинског отпада, а рециклаже ове врсте отпада нема.

Јавне институције/предузећа која генеришу отпад на подручју општине Србобран, за које постоје подаци у Националном регистру извора загађивања. У питању је отпад пореклом од здравствене заштите људи настао радом општинског Дома здравља, као и отпад настао радом предузећа „РЕНАЕМ”, настао у процесу дестилације алкохола.

Индустријска постројења која генеришу отпад на подручју општине Србобран:

1. Дом здравља „Др Ђорђе Бастић“
2. „РЕНАЕМ”

Поред ових постројења, постоји и више сточних фарми који такође генеришу отпад животињског порекла. Угинуле животиње се односе на старо сточно гробље које је очишћено, санирано и пошумљено. У сарадњи са локалном самоуправом омогућено је да фирма „Еко Вет” из Врбаса бесплатно односи угинућа.

На подручју општине Србобран, поред ЈКП „Градитељ”, постоје и приватни оператери који имају дозволу за управљање отпадом, а чије се седиште налази на подручју општине Србобран.

Оператери са дозволама за управљање отпадом:

1. „РЕНАЕМ,
2. „ТРГО-АУТО”,
3. „РОСМЕТАЛ”,
4. „Отпад Пивнички”

Извор: *Регистар дозвола за управљање отпадом*, Агенција за заштиту животне средине РС

У претходној деценији, општина је усвојила више докумената у области управљања отпадом (Локални и Регионални план) а најновији документ представља *Регионални план управљања отпадом за Град Нови Сад и Општине Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беоцин, Жабал, Србобран, Темерин и Врбас за период 2019 – 2028. године*, усвојеног на седници Општине, одржаној 10. јуна 2020. године. Према усвојеним плановима, комунални отпад са територије општине Србобран ће се до изградње регионалне депоније на територији града Нови Сад, привремено одлагати на постојећој локацији општинске депоније за одлагање комуналног отпада. Поред овога, регионалним планом управљања отпадом, као и Локалним планом управљања отпадом за општину Србобран утврђено је да је за главну, тј. општинску депонију у општини Србобран, неопходно урадити план санације и затварања дела депоније, како би сесмањили негативни утицаји на животну средину.

Уклањање ПЕТ амбалаже

У Србобрану од 2015. Године сакупљањем ПЕТ амбалаже бависе Удружење за помоћ МНРО „Бисер“ општине Србобран. На основу споразума о сарадњи са удружењем из Београда, „Живимо заједно“ и добијене дозволе за сакупљање отпада од стране Министарства заштите животне средине. Кроз локалну акцију „Рециклирај-донирај“, на сакупљању овог отпада заједничку учествују Удружење и комунално предузеће.

1.4.4. Отпадне воде

Непречишћавање отпадних вода пореклом из домаћинства и привредних субјеката представља велики проблем општине Србобран. Када су у питању домаћинства, свакодневно се испушта велика количина отпадних вода, при чему се 94% отпадних вода испусти у септичке јаме (Табела 8). Отпадне воде се пре испуштања у крајњи реципијентне пречишћавају.

Табела 8. Отпадне воде према пореклу, на подручју општине Србобран

ПАРАМЕТАР	У хиљадама м ³
Укупно испуштене воде	614
Укупне отпадне воде испуштене у системе за одвођење отпадних вода	35
Отпадне воде испуштене у септичке јаме	579
Пречишћене отпадне воде	0

Извор: Еко-билтен, РЗС, 2019. године

Кроз општину Србобран пролази Велики бачки канал (део хидросистема Д-Т-Д), чија севода користи за наводњавање околних пољопривредних површина. Вода Великог бачког канала је изузетно загађена, с обзиром да се деценијама у канал испуштају отпадне водеразличитог порекла без пречишћавања, (тешки метали, минерална уља, органске отпадне материје итд.). Процене су да су загађењу канала

највише допринели индустријски погони, па затим отпадне воде из домаћинства и на крају пољопривреда.

Оваква ситуација, осим загађења животне средине, утиче и на здравствену безбедност и квалитет хране, која се произведе на подручју општине. Када је у питању загађење пореклом из пољопривреде, површинске и подземне воде, као и земљиште, загађују се отпадним водама са сточних фарми, остацима пестицида и вештачких ђубрива. Река Криваја је мање загађена у односу на Велики бачки канал, а загађење је углавном органског порекла. Индустријске отпадне воде решаваће се, по потреби, посебним системима. Зависно од врсте и типа загађене воде, вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз претретман, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном и атмосферском отпадном водом. Пројекат за изградњу централног пречистача отпадних вода постоји, али али још увек није реализован. Пре упуштања отпадних вода у реципијент, предвиђа се њихово пречишћавање на централним постројењима за пречишћавање отпадних вода (ППОВ).

После пречишћавања на уређајима за пречишћавање отпадних вода, пре упуштања у реципијент, концентрација појединих загађујућих материја у ефлуенту мора задовољавати услове које прописује надлежно водопривредно предузеће. Капацитет ППОВ-а мора бити усклађен са демографским растом и планираним повећањем индустријских капацитета, што је неопходно анализирати и документовати одговарајућом студијом. С обзиром да, осим делимично у Србобрану, у осталим насељима општине не постоји изграђена јавна канализациона мрежа, иста ни не може да се гради без започињања активности на изградњи уређаја за пречишћавање отпадних вода, како је дефинисано важећом Стратегијом. Отпадне воде насеља Србобран ће се пречишћавати на планираном ППОВ источно од насеља. Где год је

могуће, користити тзв. групне системе, којима се једним ППОВпречишћавају отпадне воде из више оближњих насеља, повезаних магистралнимколекторима са одговарајућим канализационим црпним станицама (КЦС). Такворешење се планира за насеља Турију и Надаљ, а локација планираног постројења јеисточно од насеља Турије. Мања насеља, туристички локалитети и центри, као и викендзоне, проблем одвођења отпадних вода решаваће преко компактних мини уређаја забиолошко пречишћавање.

У циљу унапређења комуналних услуга предлажу се следећи кораци:

- а) Изградња недостајуће црпне станице (на крају Бардове улице) која би омогућила пуштање у рад „новоизграђене” канализационе мреже и прикључење корисника,
- б) Изградња пречистача отпадних вода,
- в) Изградња главног колектора од насеља до будућегпречистача,
- г) Фазна изградња канализационе мреже (слив по слив).

Општина Србобранје припремила техничку документацију и исходовала одобрења за изградњу канализационе мреже у Србобрану, као и пречистача отпадних вода, изливне грађевине за атмосферску воду за зацењени део мреже из Улице Јована Јовановића Змаја.

1.4.5 Инсекти

На нашим просторима присуство комараца представља озбиљан проблем. Због могућности преношења многих узрочника болести како код људи тако и код домаћих животиња, локална самоуправа сваке

године разрађује план истребљења комараца и контрола заражености код њих.

Третман се спроводи већим делом године и усмерен је све развојне циклусе комараца. Истовремено са третманом спроводи се и едукација становништва у циљу смањења броја комараца у нашој средини.

1.4.6 Инвазивне биљке, алергени

Амброзија је врло отпорна коровска биљка и све више је присутна на нашим просторима. Једна биљка може да производи више милиона зрнаца полена која имају врло велики алергенски потенцијал. Претпоставља се око 10% становништва пати од неке врсте алергије на амброзију што представља велики здравствени проблем.

Као мера заштите од инвазивних и алергених биљака, локална самоуправа је донела Одлуку о заштити пољопривредних имања на територији општине Србобран. Према тој одлуци власници, корисници, пољопривредног земљишта дужни су да на својим парцелама и околини уништавају (механички, хемијски), траве, вишегодишње коровске биљке и амброзију. За непоштовање одлуке предвиђене су санкције.

1.5. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАЈЕДНИЦЕ

1.5.1 Локална самоуправа

Организациона структура Општине

У Општинској управи је запослено 66 радника (39 у сталном радном односу, на неодређено).

Послови Општинске управе у оквиру права и дужности Општине врше се у основним организационим јединицама и то: Одељење за урбанизам, стамбенокомуналне послове и заштиту животне средине; Одељење за јавне службе, управу, заједничке послове и људске ресурсе; Одељење за привреду, буџет и финансије; Одељење локалне пореске администрације.

Посебна организациона јединица је: Кабинет председника општине.

Поред сталних радних тела, који су организовани у складу са Пословником Скупштине општине а то су: Савет за привреду, буџет и финансије, Савет за урбанизам, комуналне делатности и заштиту животне средине, Комисија за прописе, Комисија за кадровска и административна питања и радне односе, Мандатно-имунитетска комисија, Комисија за представке и притужбе, Скупштина, која оснива посебна стална радна тела Скупштине, и то: Савет за младе, Комисију за родну равноправност, Савет за здравље, Савет за праћење примене Етичког кодекса, Кориснички савет јавних служби, Скупштина општине је основала и повремена радна тела: Општински штаб за ванредне ситуације, Општински савет за безбедност, Савет за управљање миграцијама, Савет за Парк природе „Бељанска Бара” и други. У општини Србобран образован је и Савет за међунационалне односе општине Србобран. Савет се оснива као самостално радно тело, које чине представници српског народа и мађарске националне мањине.

Општина Србобран је оснивач следећих јавних институција и установа: ПУ „Радост”, Дом културе Србобран, Народна библиотека Србобран, Месна заједница „Србобран”, Месна заједница „Надаљ”, Месна

заједница „Турија”, ЈКП „Градитељ”, Центар за спорт и туризам Србобран, Центар за социјални рад Србобран, Црвени крст Србобран, ОШ „Вук Караџић” Србобран, ОШ „Јован Јовановић Змај” Србобран, ОШ „Петар Драпшин” Турија, ОШ „Жарко Зрењанин – Уча” Надаљ, Гимназија и економска школа „Светозар Милетић” Србобран.

Општинска управа Србобрана поседује делимично имплементиран WEB портал за Е-управу. Друштвени развој Образовање здравство, култура и спорт Општина Србобран према степену развијености сврстана је у трећу групу, односно међу недовољно развијене локалне самоуправе чији је степен развијености у распону 60–80% републичког просека.

1.5.2 Здравствена заштита

Дом здравља „Др Ђорђе Бастих” Србобран обезбеђује примарну здравствену заштиту за подручје Србобрана, са амбулантама и апотекама у Надаљу и Турији. Капацитети су задовољавајући. Неповољан је број становника на једног лекара, знатно испод нивоа Србије. ДЗ Србобран има сертификат о акредитацији који је добијен на максималних 7 година и важи од априла 2019. до априла 2026. године.

Табела 10. Број становника на једног лекара

ТЕРИТОРИЈА	ГОДИНА				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Република Србија	347	352	351	349	349
Регион Војводине	399	407	404	397	445
Јужнобачка област	319	327	326	318	326
Општина Србобран	879	925	1.113	1.287	1.022

Извор: Општине и региони у Републици Србији 2016.-2020.РЗС Београд

У ДЗ организоване су следеће службе:

1. Служба за здравствену заштиту одраслих са медицином рада, хитном медицинском помоћи и санитетским превозом и кућним лечењем која у свом саставу има:
 - Одељење за здравствену заштиту одраслих са амбулантама;
 - Одељење за пружање хитне медицинске помоћи са санитетским превозом;
 - Одсек за кућну негу;
 - Одсек медицине рада.

2. Служба за здравствену заштиту деце и жена са поливалентном патронажом:

- Одељење за здравствену заштиту деце;
- Одсек за здравствену заштиту жена
- Одсек поливалентне патронаже.

3. Служба стоматолошке здравствене заштите

- Одељење за стоматолошку здравствену заштиту деце;
- Одељење за стоматолошку здравствену заштиту одраслих.

4. Служба за радиолошку, лабораторијску и другу дијагностику

5. Служба за специјалистичко-консултативну делатност

6. Служба за фармацеутску здравствену делатност – Апотека.

7. Служба за правне и економско-финансијске, техничке и друге сличне послове:

- Одељење за правне и економско-финансијске послове;
- Одељење за послове транспорта, техничког одржавања и одржавање хигијене.

У порасту је број становника који добијају хипертензију, шећерну болест и малигне болести.

Као узрок смрти, слична је ситуација као и на нивоу Републике Србије. У 2019. години од 242 умрлих, 52,5% су узроковале болести система крвотока, 23,5% тумори, 6,6% болести система за дисање, 3,7% болести система за варење и 1,6% узроковале су повреде, тровања и остале последице спољашњих узрока.

Тежа доступност лекара у условима пандемије Ковида 19, утиче на немогућност превентиве и скрининга на рано откривање: кардиоваскуларног ризика, дијабетеса типа 2, рака грлића материце и

рака дојке као доминантних болести у популацији. У условима неизвесности расте појачава се ризично понашање, конзумирање цигарета, алкохола и психоактивних супстанци и код млађе и код одрасле популације. Иако је Ковид 19 утицао и на психу и ментално здравље становништва, како директно због страха од непознате болести и неизвесности, тако и индиректно због ограничења кретања и смањења социјалних контаката, губитка посла и сл, то није утицало на повећање броја самоубистава у 2020. (није забележен ни један), у 2018. години 12,9 на 100.000 становника, у Војводини око 16, а Србији изнад 13).

1.5.3 Образовање и просвета

Друштвени развој општине мерен индексом друштвеног развоја (ИДР) градова и општина, био је 2018. године 48,43 (нпр. најнижи је Гацин Хан 30,5 и Мало Црниће 33,7, а највиши Нови Београд 63,9 и Врачар 65,4).

Према Попису становништва, домаћинстава и станова, РЗС 2011, у Србобрану је 2,5% женског и 1,2% мушког становништва неписмено, од тога је изразито доминантна категорија жена 65+. Од укупног броја неписмених 1,6% је из градских насеља, а 2,5% из осталих. Школска спрема је лошија од просека Републике код високог и вишег, а боља код средњег образовања, а јако велики број становника има само основну школу.

За предшколско васпитање и образовање деце на територији општине Србобран, задужена је ПУ „Радост”. У склопу ПУ налази се 9 објеката у 3 насељена места. Објекат „Пепељуга” налази се у Турији, „Бубамара” у Надаљу, а сви остали су у Србобрану. Васпитно образовни рад одвија се на српском и мађарском језику.

На територији општине Србобран раде четири основне школе, две су у самом Србобрану, а по једна у Турији и Надаљу. Гимназија и средња економска школа „Светозар Милетић” има сву неопходну наставну и информатичко-рачунарску опрему, библиотеку (више од 10.000 књига), спортску халу и терене за фудбал, кошарку, рукомет и тенис. Зграда школе изграђена је 1964. године. На згради, осим када је дозидан још један спрат 1985. године, није било битнијих измена. Зиданем још једног спрата добијено је око 700 м² додатног простора. Свега 104 ученика уписано је у средњу школу 2020. године.

Дом Културе у Србобрану постоји од 1966. године, тада у сва три места општине, а касније се формира јединствен Дом културе у Србобрану. У његовом саставу налазила се библиотека, народни универзитет, биоскоп, као и многобројне културно уметничке секције. У Дому културе организују се биоскопске и позоришне представе, концерти, манифестације, књижевне вечери, изложбе. Народна библиотека се 1997. године издвојила из састава Дома културе и постала правно лице. Има и своје огранке у насељеним местима Турија и Надаљ. У општини Србобран постоји већи број културно-уметничких друштава (КУД) и удружења која негују традицију и обичаје.

1.5.4 Социјална заштита

Услуге социјалне заштите и новчана давања на локалном нивоу

Јединице локалне самоуправе (ЈЛС) додељују различите врсте новчаних давања и помоћ у натури на основу Закона о социјалној заштити (Сл. гласник РС, бр. 24/2011) и Закона о финансијској подршци породици с децом (Сл. гласник РС", бр. 113/2017, 50/2018,

46/2021 - одлука УС, 51/2021 - одлука УС, 53/2021 - одлука УС и 66/2021).

Србобран је једна од општина са најширим спектром услуга са локалног нивоа која су доступна грађанима. Сваке године локална самоуправа подржи најосетљивије групе социјално угрожених грађана новим видом подршке, док Центар за социјални рад прати потребе најугроженијих грађана и бира мере и услуге како би појединци лакше превазишли кризу у којој су се затекли.

Истраживање се спроводи у трогодишњем циклусу на локалном нивоу у Србији од 2012. године.

Према подацима о услугама социјалне заштите у надлежности ЈЛС, у Србобрану у 2018. години пружене су пет услуга: *дневни боравак за одрасле особе, лични пратилац, услуге раног третмана и рехабилитације и едукације, саветовалиште и помоћ у кући за старије и одрасле.*

ТАБЕЛА 11. Услуге социјалне заштите у надлежности општине Србобран 2018.

Индикатор	Број корисника према старости							Буџет ЈЛС (У ДИН)	Износ наменског трансфера
	0 - 5	6-14	15 - 17	18 - 25	26 - 64	65 - 79	80 +		
Дневни боравак за одрасле (са инвалидетом)	0	3	4	3	10	0	0	3.011.529,62	1.200.000,00
Лични пратилац	1	16	0	0	0	0	0	1.371.197,00	972.397,00
Услуге раног третмана и рехабилитаци	7	35						388.661,6	0

је и едукације									
Саветовалиште	0	2	3	2	7	1	0	174.722	0
Помоћ у кући за старије и одрасле	0	0	2	0	16	22	19	1.144.466	
Укупно								6.090.576,22	2.172.397,00

Извор: База услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС, подаци за 2018. годину.

Услуге социјалне заштите и новчана давања на националном нивоу

Обухват становништва општине Србобран дечијим додатком (ДД), новчаном социјалном помоћи (НСП) и увећаним дечијим додатком је изнад просека Србије за 2020. годину.

Вредности приказане табеларно показују да је Србобран лошије рангиран и испољава лошију економску развијеност у односу на просек Србије.

Табела 12.Програми националне помоћи намењене сиромашним грађанима (ДД и НСП) током 2020. године (у %)

Индикатор	Србобран	Србија
Удео корисника ДД у укупној популацији деце	20,8	15,5
Удео корисника НСП у укупној популацији	5,2	2,9
Удео корисника увећаног ДД у укупној популацији деце	9,3	4,5

Извор: ДевИнфо, Србија

1.5.5 Центар за социјални рад, услуге, корисници

Делатност Центра за социјални рад општине Србобран, регулисана је на основу Закона о социјалној заштити, Породичног закона и Одлуке о правима у социјалној заштити Општине Србобран донетој на 4. Седници Скупштине општине Србобран, одржаној 13.10.2016. године која је измењена на 32. Седници Скупштине општине Србобран, одржаној 25.04.2019. године.

У смислу Закона о социјалној заштити који је у примени од 12.04.2011. године социјална заштита дефинисана је као „организована друштвена делатност од јавног интереса која се обавља у циљу оснаживања грађана за самосталан и продуктиван живот у заједници, као и спречавања настајања и отклањања последица социјалне искључености“. Закон је предвидео врсте и прописао критеријуме за остваривање права у систему социјалне заштите кроз:

1. новчану социјалну помоћ,
2. новчану накнаду за помоћ и негу другог лица,
3. једнократне помоћи, помоћ у натури као и друге видове материјалне подршке у складу са Законом о социјалној заштити и позаконским актима.

У домену породично правне заштите Центар за социјални рад обавља следеће стручне активности:

1. Старатељство над децом без породичног старања, одраслим и старима лишених пословне способности;
2. Смештај деце без родитељског старања, одраслих старих без породичног старања;
3. Усвојење деце без родитељског старања;
4. Поверавање малолетне деце у поступку престанка брачне заједнице родитеља и уређивање личних односа родитеља и деце;

5. Рад са децом и омладином са поремећајима у понашању пре изрицања васпитне мере као и након изрицања васпитне мере;
6. Рад код насиља у породици.
7. Неодложне интервенције

Права у социјалној заштити предвиђена Одлуком о правима у социјалној заштити општине Србобран:

- Право на једнократну помоћ у новцу и натури
- Право на интервентну новчану помоћ
- Право на путне трошкове и исхрану лица затечених у скитњи
- Право на опрему корисника за смештај у сутанову или другу породицу
- Право на трошкове сахране
- Право на дневни боравак старих лица
- Смештај у прихватилиште или прихватну станицу
- Право на помоћ у кући
- Народна кухиња

Корисници Центра за социјални рад општине Србобран

Број корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији у извештајној 2019. години био је 2.182 лица. У односу на укупни број становника општине Србобран (16.017) обухват становника услугом социјалне заштите је у нивоу прошлих година. Највећи број корисника спада у узрастну групу од 0-17 година-**деца** и **млади** 18-25, укупно 918, што потврђује да ЦСР првенствено ради са породицама и посебну пажњу поклања породицама са децом. Број одраслих који су били обухваћени и правима и услугама у домену социјалне заштите био је 837, и углавном су то особе које су се обратиле и остварују права по основу материјалних примања, односно помоћи у натури. Старијих корисника је током године било 427.

Табела 13.Укупан број корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији у току године

Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у току извештајног периода (01.01-31.12.2019.)		Укупно	Број корисника на активној евиденцији 31.12.2019.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
Деца (0-17)	361	353	714	277	257	534
Млади (18-25)	106	98	204	58	48	106
Одрасли (26-64)	438	399	837	221	205	426
Старији (65 и више)	195	232	427	64	72	136
Укупно	1.100	1.082	2.182	620	582	1.202

И поред податка да је током 2019. године дошло до приметног смањења укупног броја породица које користе право на социјалну новчану помоћ, и даље, највећи број корисника појављује се у корисничкој групи материјалних примања, новчане социјалне помоћи, једнократне помоћи као и помоћи у натури, као и корисници права на туђу негу и помоћ.Пружалац услуга социјалне заштите: Удружење за помоћ МНРО„Бисер“ општине Србобран.

Удружење за помоћ МНРО „Бисер“ општине Србобран је почело активно са радом 2014. године од када се развијала у правцупружаоца услуга социјалне заштите одржавши и своју првобитнупозицију удружења које окупља своје чланове и делује у правцуунапређења права и положаја особа са инвалидитетом а посебно саинтелктуалним тешкоћама. Лиценцирањем свог рада и услугапозиционирало се 2016.

године као пружалац услуге социјалнезаштите дневног боравка за децу, младе и одрасле а од 2109. године као пружалац услуге личног пратиоца.

Од 2008. године пружаи услугераног третмана за децу до 11 година са инвалидитетом или уопасности од настанка инвалидности кроз рад дефектолога, логопеда и психолога.

Број корисника услуга дневног боравка је 20 а број корисникауслуга личног пратиоца и раних третмана из године у годину растетако да је то један од индикатора који би требао да резултираделовањем у правцу детекције и дежавања на спречавање настанкаинвалидности.

Један од активних чинилаца политике подршке рањивим групама, особама са инвалидитетом је и Удружење- МНРО „Бисер“ општине Србобран.

1.5.6 Рањиве групе

Друштвено осетљиве групе су групе које доживљавају већи ризик од сиромаштва и социјалне искључености од општег становништва. У односу на општу популацију, друштвено осетљивим групама су теже доступне фактори самоостваривања, као што су образовање, посао, здравствени и културни ресурси, социјална подршка, а услед њихових финансијских услова, културног порекла и етницитета, година, пола, здравственог стања итд.

Људи који припадају овим групама су рањиви на дискриминацију, као што су деца и млади, жене, старе особе, бескућници, особе са инвалидитетом, припадници етничких мањина и други.

Локална самоуправа заједно са ЦСР општине Србобран, свесна тежине овог проблема, кроз своје свакодне активности у складу са својим могућностима активно ради и предузима и доноси мера на решавању или ублажавању уочених проблема.

Један од активних чинилаца политике подршке рањивим групама, особама са инвалидитетом је и Удружење за помоћ МНРО „Бисер“ општине Србобран.

1.6 Омладина

Млади

Општина Србобран може да се похвали формираном Канцеларијом за младе (КЗМ) која решава многобројна питања младих. Сходно члану 3 Закона о младима, омладина или млади су лица од навршених 15 година до навршених 30 година живота (Сл. гласник РС, бр. 50/2011).

Локални акциони план за младе 2014-2019. (Локални акциони план за младе 2014-2019, Службени лист општине Србобран, број 2/2014) у општини Србобран тежи ка следећим циљевима:

- подстицај младих да активно учествују у друштву;
- креирање система информисања младих на свим нивоима и у свим областима;
- вредновање постигнутих резултата младих у различитим областима.

Другим речима, *Локални акциони план* је дефинисао правце и приоритете даљег развоја локалне политике младих.

На подручју општине Србобран током 2020. године било је око 15.255 становника, док млади чине 18,3%, што је изнад просека Србије 16,4%. Дакле, сваки пети становник Србобрана припада категорији младих. Због тога, формирана КЗМ тежи да постане носилац свих активности када је у питању сарадња локалне самоуправе са удружењима грађана која се у било ком облику баве младима ради дугорочног задовољења њихових потреба.

1.7 Рекреација и спорт

1.7.1 Спортски клубови, удружења и објекти

Спортска традиција у Србобрану сеже тачно сто година уназад, када је 1921. године основан србобрански ногометни клуб. Најуспешнији спортиста са територије Србобрана, родом из Надаља, био је архитекта и олимпијац Момчило Тапавица, први Србин учесник модерних Олимпијских игара одржаних у Атини 1896. године. Освојио је бронзану медаљу у тенису за Краљевину Угарску и тако постао први Србин и Словен освајач олимпијске медаље. Као свестран спортиста такмичио се и у дизању тегова, где је повређен освојио 5. место, а у рвању грчко-римским стилем 4. место у тешкој категорији. Од такмичења у више атлетских дисциплина одустао је због повреда и исцрпљености. Био је и изузетно успешан као архитекта. Према његовим пројектима изграђена је 1912. године данашња зграда Матице српске, тадашње Сиротиште, задужбина Марије Трандафил, једно од најлепших и најрепрезентативнијих здања у Новом Саду, а радио је и доста планова рестаурације верских објеката (црква у Надаљу). Најпознатији спортиста и тренер 20-тог века, који је репрезентовао Србобран и тадашњу репрезентацију био је фудбалер Јосип Пирмајер.

„Центар за спорт и туризам“ (ЦСТ) у Србобрану управља и користи Спортску халу. Одмаралиште „Србобран“ у Сутомору више није под надлежношћу ЦСТ, већ ради као засебна фирма д.о.о. „Плава обала“ Одмаралиште Србобран Сутоморе.

Спортска хала је вишенаменска, а у њен састав улази: велика сала, мала сала, шах сала, теретана, куглана, сала са борилачке вештине, пословни простор, отворени терени (1 кошаркашки и 2 тениска). Центар за спорт управља још и стадионима у Србобрану, Турији и Надаљу, спортском халом у Турији у склопу које је и мала хала.

Корисници сале су спортски клубови, школе и рекреативци, а погодна је и за одражавање разних видова манифестација (фестивала, сајмова, концерата...). Хала и околина је 2017. године санирана први пут од изградње и у добром је стању. Центар је организатор великог броја спортских манифестација, а у летњем периоду и спортских кампова и кондиционих припрема клубова. Центар послује и као туристичка организација Општине Србобран и стара се о валоризацији и развоју туристичких потенцијала града са његовим бројним занимљивостима, како у културно-историјском, тако и у архитектонском смислу.

У општини Србобран има више од 1.000 спортиста и активнасу 22 клуба а то су:

У насељу Србобран:

➤ ФК „Србобран“, Друштво за спорт и рекреацију инвалидних лица општине Србобран, Одбојкашки клуб „Elan Volley“, Рукометни Клуб „Србобран-Елан“, Удружење спортских риболоваца „Шаран“, Коњички клуб „Вранац“, Кошаркашки клуб „Академик“, „Србобрански атлетски клуб“, Спортски савез општине Србобран, Кошаркашки клуб „Србобран“, Кошаркашко спортско удружење Србобран, Шаховски клуб Србобран, Стонотениски клуб „Бачка“, Карате клуб „Србобран“,

Спортско удружење „Србобрански спортић“, Удружење Спорт за све 2014, Удружење спорта за све „Атлета“, Спортско удружење УСР Бачка 2017, Ловачко удружење „Фазан Србобран“, Кик бокс клуб „Топ Теам“.

У насељу Турија:

➤ Одбојкашки клуб „Младост“, Фудбалски клуб „Младост“, „Џудо клуб Турија“, Удружење спортских риболоваца "Караш", Ловачко удружење "Турија".

У насељу Надаљ:

➤ Шаховски клуб "Будућност", Спортско рекреативно удружење „Аполон“, Фудбалски клуб „Напредак 1930“, Ловачко удружење „Надаљ“.

1.7.2 Школски и рекреативни спорт

Објекте ЦСР (све хале,3 стадиона и отворене терене) на територији општине Србобран,користе школска деца, удружења грађана, клубови, као и велики број рекреативаца.

Спортска хала је вишенаменска, а у њен састав улази: велика сала, мала сала, шах сала, теретана, куглана, сала са борилачке вештине, пословни простор, отворени терени (1 кошаркашки и 2 тениска). Центар за спорт управља још и стадионима у Србобрану, Турији и Надаљу, спортском халом у Турији у склопу које је и мала хала.

По урађеном распореду спортску халу пре подне највише користе ученици основних школа и гимназије,после подне и увече сви остали спортски клубови и удружења грађана и рекреативци.

Викендом се организују спортска и рекреативна такмичења. Статистика потврђује да је ЦСТ најфреквентнија установа на дневном нивоу,недељном и месечном нивоу (одмах после Дома здравља) на територији општине Србобран.

Иста је ситуација и са халом у Турији и са свим осталим објектима на територији општине Србобран.

1.8. Култура

Дом Културе у Србобрану постоји од 1966. године, тада у сва три места општине, а касније се формира јединствен Дом културе у Србобрану. У његовом саставу налазила се библиотека, народни универзитет, биоскоп, као и многобројне културно уметничке секције.

У Дому културе организују се биоскопске и позоришне представе, концерти, манифестације, књижевне вечери, изложбе. Најпознатије манифестације по којима је Дом културе препознатљив на културно-туристичкој мапи Србије су: Ленкин прстен, Дани културне традиције, Петровдански дани културе, Зонска смотра ликовног стваралаштва аматера Војводине.

Народна библиотека се 1997. године издвојила из састава Дома културе и постала правно лице. Смештена у лепој кући породице Гавански из 1901. године. Има и своје огранке у насељеним местима Турија и Надаљ. Књижни фонд библиотеке има око 44.000 наслова на српском и мађарском језику, као и богату завичајну збирку. У библиотеци се организују књижевне вечери, трибине, тематска предавања, ликовне изложбе.

Културни центар са Спомен кућом „Нандор Гион“ отворен је 2010. године, и једини је музеј у Србобрану са делима и личним стварима писца, а овде се приређује манифестација „Дан новеле“.

У општини Србобран постоји већи број Културно-уметничких друштава (КУД) и удружења која негују традицију, обичаје песму и игру:

- КУД „Стеван Владислав Каћански – Бард“
- КУД „Ром“
- КУД „Турија“
- КУД “Ивањско цвеће” Надаљ
- Клуб за неговање традиције свих народа и народности
- КУД Петар Драпшин

Још једна значајна манифестација у Србобрану су „Циганске ватре“, која промовише песме и игре и окупља велики број ромских КУД

широм Војводине. У Турији се од 1985. године, одржава на далеко чувена манифестација „Кобасицијада“.

1.8 Медији

Имајући у виду значај медија, локална самоуправа негује добру сарадњу са свим медијима на територији општине Србобран и на све начине помаже и подржава њихов рад. Успостављена је и добра и успешна сарадња и са медијима на регионалном, покрајинском и републичком нивоу. Добра сарадња са медијима омогућила је видљивост свих активности које се током године у континуитету дешавају на територији општине. Стални контакт са грађанима је успостављен и добрим радом општинског сајта и фејсбук странице.

Информисање грађана је посебно важно у остваривању благовремених, доступних, јасних и недвосмислених информација о реализовању активности, промовисању и слања порука које афирмишу здраве стилове живота, активацију, социјализацију и хуманизацију свакодневног живота, свих категорија становништва, путем медија али и путем летака, плаката, флајера, штампаног едукативног материјала и др.

У реализацији Плана јавног здравља, локална самоуправа, на медије рачуна као на важне партнере у свим фазама активности како локалне самоуправе тако и на све активности свих институција и удружења грађана на територији општине.

1.9 Удружења грађана

Локална самоуправа подржава и финансира програмске активности Удружења грађана на својој територији у свим областима. Осим већ набројаних Културно-уметничких друштава, међу најактивнија удружења и друштва на територији општине Србобран спадају:

- Удружење за помоћ МНРО „Бисер“ општине Србобран
- Удружење „Веселе звездице“
- Удружење љубитеља ручних радова
- Група грађана „Рука Спаса“ Савка Лазих
- Удружење „Цитадела“ Србобран
- Удружење „Орхидеја“
- Цивилно друштво „Глорија“
- Мађарско КУД „Арањ Јанош“
- Удружење пензионера Србобран
- Коњички клуб „Вранац“ Србобран
- Удружење бораца „Храбри борци“ 1990-1999.
- Друштво за борбу против шећерне болести општине Србобран
- Ловачко удружење „Фазан“ Србобран
- Ловачко удружење „Турија“
- Ловачко удружење „Надаљ“
- Кик бокс „ТОП ТЕАМ“
- Спортско удружење за куглање „Нови Елан“

1.10 SWOTАНАЛИЗА

С Н А Г Е	С Л А Б О С Т И
<ul style="list-style-type: none"> - Мултинационална и мултикултурална средина - Добра образовна структура - Добра покривеност свим видовима примарне здравствене заштите - Обезбеђена делимична специјалистичка здравствена заштита - Успешан рад Центра за социјални рад - Активан Црвени крст општине Србобран - Формирана канцеларија за младе - Велики број спортских клубова - Постојање многобројних НВО и удружења грађана - Добра сарадња НВО са општинском управом - Активна подршка НВО од стране општине - Развијена партнерства са јавним, цивилним и приватним сектором, поготово са школама и Домом здравља - Добра сарадња са медијима 	<ul style="list-style-type: none"> - Смањење укупног броја становника, природна депопулација - Степен самофинансирања општине, има опадајући тренд - Број ђака у основним школама се перманентно смањује - Недовољни капацитети ЦСР - Недовољно финансијских средстава за даљи развој услуга социјалне заштите - Недовољан број лекара у примарној здравственој заштити
Ш А Н С Е	П Р Е Т Њ Е
<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња локалних власти и ресорних министарстава - Доступни републички фондови - Сарадња са покрајинским секретаријатима 	<ul style="list-style-type: none"> - Изостанак наменских трансвера од надлежног министарства - Економска криза-рестриктивни буџет здравства

<ul style="list-style-type: none">- Доступни ЕУ фондови и програми- Увођење превентивних прегледа које не финансира Републички фонд за здравствено осигурање	<p>и буџет за социјалну заштиту</p> <ul style="list-style-type: none">- Убрзани процес старерња становништва и процес укупне депопулације- Системска и законска решења у здравству, социјалној заштити и у области локалне управе на које општина не може да утиче- Исељавање младог становништва- Одлив стручних кадрова- Смањење средстава за дотације НВО- Недостатак средстава за медијске кампање са већим обухватом
---	--

ДЕО ДРУГИ

АКЦИОНИ ПЛАН

2.0 ОПШТИ ЦИЉ

2.1. Промоција унапређења и очувања здравља у заједници

Активности које ће се спроводити овим Акционим планом у 2022/23. години требају бити и сад и у будуће усмерени ка томе да се смање трошкови лечења, како на колективном, тако и на личном нивоу становништва општине, а што ће подразумевати побољшање здравља и смањење настанка сваке врсте инвалидности код појединца па тиме и зајднице.

2.2. Специфични циљеви

- Повећање информисаности и укључивања грађана у препознавање и решавање јавно здравствених проблема у локалној заједници.
- Праћење и унапређење здравствено васпитног рада са становништвом
- Унапређење сарадње и јачање партнерства свих актера у локалној заједници који креирају и спроводе акције промоције здравља
- Подизање свести грађана и запослених у институцијама налокалном нивоу о социјалном моделу инвалидности

- Рано уочавање опасности од настајања инвалидности и институционализације особа са инвалидитетом у свим животним добрима.

Специфични циљеви	Активности	Одговорне инст./орг.	Временски оквир	Извори финансирања	Индикатори	Очекивани резултати
1. Идентификација јавно здравствених проблема	Прављење регистра оболелих од дијабетеса и малигних обољења	Дом здравља	2023.	Буџет ЛС	Урађени регистри	Тачни резултати о броју и структури обољења
2. Промоција здравих стилова живота Пушење Алкохол наркотици Гојазност Физичка Неактивност	Предавања Трибине Медијска покривеност	Дом здравља НВО	Континуирано 2023.-2030.	Буџет ЛС	Број предавања, трибина Број учесника	Смањење фактора ризика
3. Превенција Хронично незаразних обољења	Предавања, трибине, превентивни прегледи Медијска покривеност	Дом здравља, НВО	Континуирано, 2023.-2030.	Буџет ЛС	Број предавања, трибина, акција, број учесника	Повећан број рано откривених ХНБ Смањење ХНБ
4. Побољшање кадровских услова у Дому здравља за палијативно збрињавање	Процена ситуације, Израда пројекта	Дом здравља	2023.	Буџет ЛС	Израђен пројекат	Добијање реалног стања
5. Побољшање квалитета ваздуха	Процена ситуације Уклањање амброзије Пошумљавање Медијска покривеност	ЛС	Континуирано	Буџет ЛС Фондови покрајине и Републике	Број акција Број садница Смањење површина под амброзијом Мања количина алергена	Чистији ваздух
6. Боља приступачност	Процена ситуације	ЛС	Континуирано	Буџет ЛС Фондови	Број изграђених	Квалитетнији

јавним установама, грађан има са посебним освртом на ОСИ	Едукација становништва о значају приступачности за ОСИ Изградња рампи медијска покривеност			покрајине и Републике	прилаза број објава	свакодневни живот
7. Боље опхођење у контакту са особама са сметњама у развоју и инвалидитетом	Процена ситуације Едукација становништва, запослених у јавним службама, ученици	ЛС МНРО „БИСЕР“ ЦСР	Континуирано	Буџет ЛС Фондови покрајине и Републике	Број предавања, број учесника	Квалитетни ји свакодни живот особа са сметњама у развоју и инвалидите том
8. Подизање свести грађана из запослених у институцијама на локалном нивоу о социјалном моде лу инвалидности 9. Рано уочавање оп асности од настајања инва лидности и институционали зацијерано уочава ње опасности од настајања инва лидности и институционали зације особа	Тибине, предава ња, округлисто ло ви, медијска камп ања, флајери Анализа, прикуп љање и систематизација података са одељења педија тријеу дому здравља, сар адња са Инспекцијом рада у виду безбедност и здравља на раду и примене истих п рописа	Стручњаци и активисти НВО из области психологи је, дефектоло гије, педагог ије, права, оријентисан их на ОСИ Дом здравља, лице ангажов ано на овим посло вима, НВО	Континуирано, најмање једном годишње у појединачним институцијама на локалном нивоу или струковним скуповима Континуирано, први извештај у првом тромесеч ју 2023. године и у наредним годи нама	Пројектне активности поједини х донатора, Република , Покрајина и ЈЛС Пројектна активност, волонтерс ки рад, фон дови на нивоу ре публике, покрајине и ЈЛС	Број одржан их едукација са бројем учес ника Врста истепен угро жености ста новништва, првенствен одеце из запослени х Врста истепен угро жености ста новништва, првенствен	Усвојен соци јални модел односа према особама са инва лидитетом, соци јално угроже ним маргинали зовани м група Формирање базе података а оугрожених особама које постоје у инва лидно ст

саинвалидитетом у свим животним до бима					одеце иза послени х	или опаснос то дна станка трајно гива литета
--	--	--	--	--	--	---